

บทที่ 5

ข้อสรุปและ เสนอแนะ

ชาวอินเดียอารยันรู้จักเครื่องดื่มหลายชนิดไม่รวมเครื่องดื่มที่เป็นอาหาร คือน้ำและน้ำนมซึ่งชาวอินเดียอารยันทุกคนถือเป็นอาหารที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ในบรรดาเครื่องดื่มเหล่านี้ น้ำโสมและสุราเป็นเครื่องดื่มที่พวกเขารู้จักดีที่สุด โดยทั่วไปชาวอินเดียอารยันเรียกสุราว่า มัทยะ ซึ่ง เป็นคำเรียกเครื่องดื่มที่มีคุณสมบัติทำให้มึนเมาทั่ว ๆ ไป แต่ปรากฏว่า คำว่า มัทยะ หรือสุรานี้บางทีก็ใช้เรียกน้ำโสมด้วย เหตุนี้จึงทำให้นักปราชญ์ทางวรรณคดีสันสกฤตหลายท่านลงความเห็นว่าน้ำโสมจัด เป็นเครื่องดื่มมีนเมาประเภทหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตาม หลักฐานจากวรรณคดีสันสกฤต โดยเฉพาะคัมภีร์พระเวทแสดงให้เห็นว่าน้ำโสม เป็น เครื่องดื่มชนิดเดียวที่มีความสำคัญมากซึ่งถูกส่งมอบไว้สำหรับถวายให้เทพเจ้าดื่ม ในโอกาสต่าง ๆ ถึงกับได้รับยกย่องว่าเป็นหัวใจของการบูชาทั้งปวงในฐานะ เป็นเครื่องดื่มที่ก่อให้เกิดศพบวดในพิธีกรรมต่าง ๆ มากมาย จึงกล่าวได้ว่า น้ำโสมเป็นเครื่องดื่มที่มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมประเพณีของชาวอินเดียอารยันมากกว่า เครื่องดื่มชนิดอื่น ๆ ที่เห็นได้ชัดคือประเพณีการบูชาเทพเจ้าด้วยน้ำโสมซึ่ง เรียกว่า โสมยัชณะซึ่งคือนึ่งหนึ่งของพิธีกรรมนี้ ต้องคั้นน้ำโสมบูชาเทพเจ้าต่าง ๆ โดยเฉพาะพระอินทร์ เพื่อสรรเสริญ เชื้อเชิญ และ อ้อนวอนขอพรต่าง ๆ จากพระอินทร์และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ซึ่งพวกเขาเชื่อว่าจะประทานแก่ตนได้เมื่อเทพเจ้าดังกล่าวได้รับความพึงพอใจจากการคั้นน้ำโสม นอกจากน้ำโสมจะใช้ถวายเพื่อให้เทพเจ้าดื่มในโอกาสต่าง ๆ แล้ว ยังปรากฏหลักฐานว่า พราหมณ์ผู้ประกอบพิธีและเจ้าภาพผู้เป็นเจ้าของพิธีก็สามารถคั้นน้ำโสมได้ด้วย แต่ก็คงเป็นบางคนเท่านั้น แม้จะปรากฏข้อความบางแห่งในทสวดฤคเวทว่า น้ำโสม เป็นเพื่อนของชาวอินเดียอารยันทุกคนราวกับว่าพวกเขาทุกคนคั้นน้ำโสมก็ตาม

เหตุผลที่ชาวอินเดียอารยันคั้นน้ำโสมก็เพราะ เชื่อว่า เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ เมื่อคนได้คั้นแล้วจะได้รับผลต่าง ๆ เช่นจะเข้าถึงความเป็นอมตะ มีชีวิตนิรันดร์อยู่ร่วมกับปวงเทพบนสวรรค์ ศัตรูต่าง ๆ จะทำอันตรายไม่ได้ ร่างกายจะแข็งแรงอายุจะยืนยาว แม้แต่ผู้มี

โรคภัย ผู้ซาหัก ซากระ เพลกน้ำโสมก็สามารถรักษาให้หายได้ อีกทั้งความยากไร้จะหมดไป
 เสียงเพลงที่ขับร้องบูชาเทพเจ้าจะพรึ่ไพเราะอย่างสุดซึ้ง จึงดูราวกับว่าน้ำโสม เป็น
 เครื่องดื่มที่สามารถบันดาลสิ่งดีทั้งปวงปรารถนาได้แทบทุกอย่าง เหตุนี้การจัดหาน้ำโสม เพื่อมา
 ใช้ในการบูชาเทพเจ้าในโอกาสต่าง ๆ จึงถือ เป็นพิธีการที่ต้องทำให้สักคัลลิตี เริ่มตั้งแต่
 การจัดหาดินโสม การลงมือคั้น การผสมน้ำโสมกับสิ่งผสมต่าง ๆ ตลอดจนการนำไปถวาย
 แก่เทพเจ้า ล้วนแต่มี การสวด เพื่อความสักคัลลิตีทุกขั้นตอนซึ่งต้องดำเนินการให้ถูกต้องครบ
 ถ้วนโดยพราหมณ์ผู้รู้จริง ๆ เท่านั้น แต่เดิมพราหมณ์ผู้นำสวดต้องจำบทสวดต่าง ๆ ซึ่ง
 กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในคัมภีร์ฤค เวท ต่อมาพราหมณ์ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับพิธีโสมยัชญะนี้
 คงจะได้รวบรวมบทสวดเหล่านั้นจากคัมภีร์ฤค เวทจำนวน 1733 มंत्रะและแต่งเพิ่มเติม
 ดิก 75 มंत्रะมาจัดใหม่ตามลำดับที่ใช้ในพิธีจริง ๆ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการขับร้อง
 คัมภีร์นี้ได้รับความนิยมมากจนกระทั่งได้มีชื่อว่า สาม เวท และถือว่ามี ความสำคัญเป็นพระเวท
 คัมภีร์หนึ่งในไตร เกณฑ์นับถือกัน ทั้งนี้ เป็นการแสดงให้เห็นได้อย่างดีว่าชาวอินเดียอารยัน
 ให้ความสำคัญแก่น้ำโสมมากเพียงไร

ความคิดยกย่องน้ำโสมว่า เป็น เครื่องดื่มที่สักคัลลิตีซึ่ง ใช้สำหรับบูชาเทพ เจ้า
 ดังกล่าวนี้นี้ได้รับการสืบทอดต่อมาในจิตใจของชาวอินเดียอารยันตลอดสมัยพระ เวทและ
 พราหมณะ ส่วนสุราหรือเครื่องดื่มอื่น ๆ ซึ่งเรียกรวมกันว่า มัทยะ นั้นบรรพคตสันสกฤต
 กล่าวคำเหนี่ยว เป็นสิ่งชั่วร้าย เพราะทำให้ผู้ดื่มกระทำผิดคอกฎเกณฑ์ทางสังคม จึงไม่เป็น
 ที่ยอมรับกันในสมัยดังกล่าว แต่ก็ยังปรากฏว่ามีข้อยก เว้นให้คนในวรรณะกษัตริย์และแพศย์
 ดื่มสุราบางประเภทได้

ต่อมาเราได้พบว่า ความคิดเกี่ยวกับน้ำโสมได้ เปลี่ยนไปเป็นสองทางคือมีทั้ง
 ที่เห็นว่าดีและไม่ดี ซึ่งสันนิษฐานว่ามีเหตุผลที่สำคัญอยู่สองประการ คือความเข้มงวดกวดขัน
 ในการลงโทษ และความเป็นอิสระของพราหมณ์ผู้ประพันธ์คัมภีร์ที่สามารถจะเห็นด้วย หรือ
 คัดค้านความคิดที่มีอยู่ในขณะนั้นโดยได้รับอิทธิพลจากความคิดของกษัตริย์และแพศย์ประกอบ
 ด้วย จึงปรากฏว่าข้อความในคัมภีร์ธรรมสูตร เล่มเดียวกันในส่วนที่เกี่ยวกับน้ำโสมขัดแย้ง
 กันอย่างมาก ส่วนสุรานั้นไม่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม

ข้อเสนอแนะ

โดย เหตุที่วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์โสมในส่วนที่เป็น เครื่องดื่มชนิดหนึ่งเท่านั้น แต่จากการศึกษาได้พบว่า โสมนอกจากจะหมายถึง เครื่องดื่มแล้วยังหมายถึง เทพเจ้าอีกด้วย และเป็นเทพเจ้าที่ชาวอินเดียอารยันถือว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 3 รองจากพระอินทร์ และพระอัคนี จึง เห็นสมควรที่จะศึกษาและวิเคราะห์โสมในฐานะที่เป็น เทพเจ้าด้วย เพื่อจะได้ทราบว่า เทพองค์นี้มีความสำคัญต่อชาวอินเดียอารยัน และมีความสัมพันธ์กับ เทพเจ้าองค์อื่น ๆ ในสมัยพระเวทและสมัยต่อมาอย่างไร